

izhaja, izvešči ponedeljek, vsak dan zjutraj. Uredništvo: Asisiska št. 20, I. nadstropje. Dopisi naj se pošiljajo na ime: Stefan Godina. — Lastnik: Nikola Edinović. — Znaša za mesec L. 7. — 3 mesece L. 19.50, pol leta L. 35. — Za tujemstvo mesečno 4 lire več. — Telefon uredništva in uprave 11-67.

Licejska knjižnica
LJUBLJANA - Jugoslavija

EVROPSKA

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 stotink. — Oglasi se računajo v število ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov po 40 centov, ostalih po 20 centov. — Oglasi denarnih zavodov po 1.2. — Mail oglasi po 20 st. beseda, majhnaj po 1.2. — Oglasi naročnika in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Dr. Karel Kramarj o Rusiji in preporodu Evrope

Dr. Karl Kramarj je bil že pod avstrijsko vladavino ena najizrazitejših političnih osebnosti v vsem političnem življenju češkega naroda. Bil je vodja nekdanjih Mladotčev, ki so strmoglavili Staročeha pod vodstvom slavnega dra L. Riegra, patriarha češkega naroda. V dunajskem parlamentu je igral — po povratku Čehov v državni zbor — odlično vlogo. Neizbrisno je ožigal avstrijsko vnanjo politiko, ker se je opirala izključno le na trozvezno politiko: na zvezo z Italijo in Nemčijo. Svetovnoznani je njegov izrek, da je trozveža le še odigran glasovir, ki se le iz pietete še drži v hiši, ki pa po nepotrebnem jemlje prostor. Kramarj pa je bil vedno odločen rusofil. Ima tudi posestva v Rusiji in njegove zveze z ruskimi političnimi krogi so bile znane. To njegovo razmerje so izrabili avstrijski slavofobski krogi, da so ga spravili v ječo radi veleizdaje. Bil je obsojen na smrt, cesar Karl ga je pa pomilostil.

Po vsej tej minulosti dra Kramarja bo zanimalo tudi našo javnost, kako sodi tak mož o sedanjih dogodkih v Rusiji in o preporodu Evrope.

Na razpravi o izjavah ministra za vnanje stvari dra Beneša o genovskih konferenci v praškem parlamentu je izjavil dr. Kramarj: Če bi se bila Rusija v letu 1919 osvobodila, bi ne bilo prišlo ne do Genove, ne do Rapalla. Nemčija bi plačala svoje reparacije, bi poravnala škode, ki jih je povzročila. Vedno se govori o obnovi Evrope. Ali kaka naj bo ta obnova? Ali državna, ali gospodarska, ali pravna? Politika ni možna brez velike vojne. Italijanski minister za vnanje stvari vidi to obnovo v tem, da se odpre ruski trg. Tako sodi tudi Lloyd George.

Temu nasproti je navedel Kramarj iz boljševiške "Pravde": "Kaj govorite o izvozu v sovjetsko Rusijo? Mi trpimo na preveliki proizvodnji, ker nam manjka surovine." V teh besedah je tajna ruske krize. Ruski kmet nima sredstev za nakupovanje. Nima denarja, a cene so blazno visoke. Kako bi mogli mi torej izvažati svoje drago blago v Rusijo brez jamstev, da pride plačilo? Boljševiški krediti so hipoteke na katere danes niko ne posoja. Lloyd George se tolaži s tem, da se ruske razmere izboljšajo, ker bo 85 odstotkov prebivalstva udeleženo. To pa je stara stvar. To so koncesije, ki jih je Lenin pod pritiskom razmer dovtičeval skozi dve leti, v katere pa ne veruje noben ruski kmet.

Boljševiki so napravili iz početka načrt za obdelovanje, iz katerega pa so izšle najkrušeje revizije. Jemali so kmetu celo to, kar je potreboval za se in za obdelovanje. Zato je kmet sadil toliko, kolikor je potreboval zase, a za boljševiški denar se ni menil. Iz tega izvaja dr. Kramarj zaključek, da se ne more govoriti o gospodarskem preporodu Rusije, dokler vlada tam boljševiki, in zato tudi ne o preporodu Evrope. Naivna je domneva, da za gospodarsko obnovo Evrope zadostuje, da se odpre ruski trg.

K temu pa se pridružuje — pravi Kramarj — še vprašanje, ali je potrebna za Evropo samo gospodarska in materialna vzpostava Rusije? Ali ni marveč potrebno, da se Rusija dvigne tudi iz globoke moralne krize? Kar se je godilo v Rusiji, ni bilo le boj v obrambo revolucije; to je bilo

marveč klanje enega celega razreda. Zato ne more biti zmagovanja v bodočnost, dokler vlada v Rusiji boljševiki. Mora priti do moralnega preporoda, do resnično socialnega čustvovanja. A ne iz strahu, ampak kot najpotrebnejša posledica svetovne vojne. Boljševiki so se sestili v Genovi z evropskimi zastopniki, da bi dobili denar. To je višek materializma, ki silil razne kroge, da se lovijo za ruskim plenom in da bi si prisvojili dobičke iz trgovine z Rusijo. Amerika ne dela tako, da bi mogla — ker razpolaga z največjimi kapitali — delati najboljšo kupčijo. Podpira gladujoče, ne obuje pa s sovjeti. Kramarj je uverjen, da pogajanja s sovjeti ne dovedejo do ničesar niti v Haagu. S tem se le zadržuje ozdravljenje Evrope. Na neki tožadveni modrič je odgovoril dr. Kramarj: "Ne gre tu za zmago kapitalizma, ampak za zmago pravice, resnice, pravičnosti in svobode!"

Na to je razpravljaj Kramarj o zvezah, posebno pa o razmerju med Francijo in Anglijo. Meni, da bi bilo preuranjeno, če bi računali, da Anglija zapusti Francijo. Ker je Nemčija postala za Anglijo manj nevarna, so se razmere v tej poslednji izpremenile, ne pa napram Franciji. Globoko prepričanje vseh francoskih in angleških patriotov je, da je sporazum med Francijo in Anglijo edino jamstvo za ohranitev mira. Ker se vedno obdoljuje Francijo, da je imperialistična, stavlja Kramarj vprašanje: "Kako bi izgledal mir, če bi bili Nemci zmagali?" Francija zahteva poravnavo škod, za uničenje gospodarskih pogojev severne Francije, ki so jo hoteli Nemci uničiti ne le militaristično, ampak tudi gospodarsko za vrsto let.

Na to pa je izjavil govornik: "Moje stališče je, da bi ne bilo v našo korist, ako bi se Nemčija gospodarsko uničila in če bi živeli z njo v večnem sovraštvu. Ali ta Nemčija ni gospodarsko uničena. Če bi bila Rusija demokratično res svobodna, bi se ne mogla Nemčija nadejati nobene pomoči od te strani in nemški narod bi bil v resnici miroljuben in demokratičen. Mi Slovani smo resnično demokratični in ne poznamo ni najmanjšega imperializma." Uverjen je, da pride konec nasilja človeka nad svojim bližnjim. Samo strpljivost je treba. "Slednjič zmagata stara morala, na kateri se je zgradila civilizacija in potem pride mir in resnična obnova ne le na zunaj, ampak tudi na znotraj, npraven preporod in s tem tudi gospodarska obnova. Potem se povrne tudi volja za delo in za pripravljanje, da le delo in štedljivost ustvarjata nova dela. Ukoreninjeni se vera, da ravno delavstvu več koristi organičen razvoj, nego pa hipni uspehi nasilnih prevratov."

To bi bila zopet ena plat zvona. Iz izjav dr. Kramarja se sicer odmeva v veliki meri duševnost bivšega ruskega pomješčika, ki je vsled revolucije izgubil svoja posestva, toda kljub temu je povedal mnogo tehtnega. Posebno glede potrebe splošnega moralnega preporoda mu bo moral vsakdo pritrčiti, kajti sedanja kriza, ki razsaja ne samo med ruskim narodom, temveč v vsem človeškem rodu, ni samo gospodarska, temveč tudi moralna kriza, od katere je potrebno korenito ozdravljenje potom preporoda.

Italija

Rimska zbornica. — Poraz fašistov v vprašanju potrditve premladih poslancev

RIM, 2. Na dnevnem redu včerajšnje seje je prevladovalo vprašanje potrditve premladih poslancev, t. j. tistih, ki ob času, ko so bili izvoljeni, še niso bili dosegli predpisane starosti. Ko so bile izrpane druge manj važne točke dnevnega reda, je predsednik prečital predlog verifikacijskega odbora za razveljavljanje izvolitve sledenjih poslancev: Nosed, Binotti, Farinacci, Gennari, Maestri, Morini, Angelini, Bergamo, Biondi, Bottai, Caradonna, di Vittorio, Gatti, Grudi, Grandi, Vito, Paolucci, Pennaraja, Tossatori. Nadalje je predsednik opredelil, da se je za sklep o tej zadevi zanevalo poimenovalno glasovanje.

Proti predlogu verifikacijskega odbora je nastopil poslanec Soleri iz skupine Giolittijevih prijateljev. Izjavil je, da je proti razveljavljanju, kljub temu, da so imenovani poslanci bili izvoljeni na protizakonit način, ker nimajo še predpisane starosti. Izjavil je, da mora zbornica odgoditi to vprašanje, ker se pripravlja nov zakon, s katerim se bo predpisana starost za izvolitev znatno znižala. Je tudi za to, da se potrdi izvolitev socialističnega Nosed, ki predlaga verifikacijski odbor, da naj se razveljavi, ker je bil Nosed ob času volitev zupan in je odstopil prepozno, da bi bil mogel biti voljen. Izvajanjem Solerija je burno pritrdjevala desnica in demokracija. Desnica je hotela s svojim nastopom v prilogi socialistu Nosedu pridobiti socialiste za to, da bi glasovali za odgoditev sklepanja. Tako bi se rešilo nekoliko fašistovskih in nacionalističnih poslancev, ki bi vsled odgoditve ostali dalje v zbornici. Dasi je med poslanci, ki so naštet v predlogu verifikacijskega odbora, tudi par socialistov in popolarov, sta izjavila zastopnika obeh teh strank, da ne sprejemata kompromisa. Socialist Modigliani je izjavil, da bo glasoval za razveljavljanje mandata Nosed, kljub

temu da bo moral glasovati proti svojemu somišljeniku. Pri glasovanju je zbornica odklonila predlog o odgoditvi. Za predlog je bilo oddanih 151, proti njemu 190 glasov. Proti so glasovali socialisti, popolarji in reformisti, za fašiste, nacionalisti in liberalno demokracijo. Fašisti so pretrpeli pri tem občuten poraz. Razveljavljeni mandati so za fašistovsko stranko izgubljeni, ker pridejo na njih mesto poslanci drugih strank, medtem ko bodo namestniki razveljavljenih socialističnih mandatov pripadali istim strankam.

Izvolitev socialističnega poslanca Nosed je bila na predlog popolarja Mede potrjena.

Ali bo vlada odstavila prefekta Morija?

RIM, 2. Z ozirom na vladne namene sprčo razmer v Bolonji piše oficijalna "Tribuna": "V Bolonji se sedaj nahaja prefekt komendant Mori in tudi kom. Giovara, centralni inšpektor v ministrstvu za notranje stvari, ki je bil odpotoval iz Rima s sen. Viglianjem. Vlada smatra, da ne more danes nikakor odrediti iz očitnih vzrokov odpoklica prefekta Morija iz Bolonje. Tudi če je on, ki je nedvomno sposoben človek, v zadnjem času kaj zgrešil, kljub temu ne dovoljuje odstopa dejanskih razmer, vlada ne more ničesar ukreniti, dokler vlada ne uredi po ulicah, ne da bi jo sumničali, da se da strahovati."

Nedvomno pa je položaj prefekta Morija tako omajan, da bi ne mogel več dolgo ostati na svojem mestu z vsem onim ugledom, ki je neobhodno potreben načelniku katke pokrajine.

"Tribuna" vpraša nadalje, kam pripelje nadaljevanje teh nasilstev in poziva voditelje ljudskih množic, naj določijo meje svojemu početju.

Socialistiški in komunistični listi pozivajo "Alleanza de Lavori" (Delavsko zvezo), naj izda vsemu italijanskemu proletariatu, dokler je še čas, ukaz za splošni nastop proti fašistom, ker to, kar se sedaj godi v

emilijanski pokrajini, se bo godilo jutri po vsej Italiji. Fašisti — pravijo ti listi — se že pripravljajo na pohod na druge italijanske pokrajine.

Obleganje Bolonje po fašistih. — 50.000 fašistov zbranih v mestu in pred mestom. Vzdrževanje reda poverjeno vojaškemu poveljstvu

BOLOGNA, 2. Položaj v Bolonji postaja vedno hušji. Brzotjavne in telefonske zveze z deželo so pretrgane in vedno nove fašistovske čete prihajajo peš in na kolesih v mesto. Vsi dohodi v mesto so zasedeni po fašistovskih oddelkih, od katerih je odvisen ves promet. Fašisti iz Ferrare so včeraj odšli in na njihovo mesto so prišli fašisti iz Benečije in Umbrije. V kolikor ne morejo fašisti stanovati pod streho, stanujejo po ulicah, kjer dobivajo tudi hrano. Ves promet v mestu je pod njihovim nadzorstvom. Na tramvaju se plačajo namesto listkov prispevki za fašistovsko kolonijo. Vkljub prepovedi zborovanja sklicujejo fašisti po večkrat na dan javna zborovanja, ki se vrše nemoteno. Prefektura je zastražena po močnih vojaških oddelkih, oboroženih tudi z oklopnimi avtomobili. Fašisti so jo že večkrat naskočili, toda bili so razpršeni po konjeniških oddelkih. Mestne ulice so polne fašistov v njihovih uniformah. Fašisti se sprehajajo po mestu v večjih skupinah, prepevajo svoje himne in kriče proti prefektu. Posebno živahna je ulica Saffi, kjer se nahaja sedež Deželne fašistovske zveze. Ta sedež je bil izpremenjen v pravi glavni štab, kamor neprenehoma prihajajo in odkoder neprenehoma odhajajo kolesarji, seli in avtomobili, ki prinašajo in odnašajo povelja. Velikanska množica ljudi se zbira tudi v Bolonjini, kjer se nahajajo ruševine zadruge "La Sociale", ki so jo fašisti požgali. Fašisti, ki so prišli iz modenske pokrajine, so se nastanili pod oboki Paviliona, kjer spijo na slami.

Zdi se, da fašisti pripravljajo za soboto ali nedeljo nove pohode naskočnih čet iz Ferrare, Modene, Ravenne in bolonske pokrajine. Ti novi dohodi so baje v zvezi s pripravljajočo se fašistovsko manifestacijo, katere se ima udeležiti nad 50.000 fašistov.

Vse fašistovske čete, zbrane v Bolonji, so pod poveljstvom fašistovskega vojaškega poveljstva, po katerega ukazu so se zbrali včeraj vsi bolonski fašisti v ulici Marsala, kjer so bili porazdeljeni v posamezne stotnije.

Vojaško poveljstvo, ki je, kakor omenjeno, prevzelo vzdrževanje reda, je porazdelilo mesto v štiri okraje, ki so pod poveljstvom višjih častnikov.

Fašistom so se pridružili tudi industrialci, trgovci in bojevnik, ki so imeli zborovanje, na katerem so se odločili na takojšnje zapretnje tvornic in trgovin, če centralna vlada ne odpokliče iz Bolonje prefekta Morija, kateri da je postal slaven po svojih ukrepih protih zločinskim tolpam v Siciliji in vsled aretacije Dalmatincev v Rimu.

Dan v Bolonji je minul, izvešči posamezne spopade, vsled katerih je bilo več obojestranih ranjenih in ubitih. Po okolici je prišlo do večjih spopadov med delavstvom in posameznimi fašistovskimi skupinami.

Proti večeru so začele prihajati v mesto posamezne fašistovske naskočne čete z dežele. Vse fašistovske čete so se nato okoli 23 zbrale na trgu, kjer se je vršilo zborovanje. Po zelo burnem zborovanju so hoteli fašisti naskočiti Palazzo d'Accursio, kjer se nahaja prefektura, toda bili so razpršeni po konjeniških oddelkih polka d'Aosta. Pri tem je bilo več oseb ranjenih. Glavni ravnatelj javnostnih organov sen. Vigliani, ki je bil poslan nalašč v Bolonjo, je odpotoval v Rim, da poroča o položaju ministrskemu predsedniku. Ministrski predsednik, ki je imel ponovne pogovore tudi s fašistovskimi poslanci, je baje izjavil, da je treba absolutno vzpostaviti red.

Varnostni organi so takorekoč brez moči sprčo tako ogromnega števila fašistov in se jim ne upajo ločiti. Davi je oddelek kr. redarjev pod poveljstvom podkovstora presenetil v snu pod oboki oddelek oboroženih fašistov in jih aretiraj. Zaplenjeno je bilo veliko število bomb, samokresov in bodal. Kakih 30 fašistov je bilo aretiranih, toda to je povzročilo alarm drugih fašistov, ki so vrhli proti palači Accursio, pred katere vrata je bil postavljen oklopni avtomobil.

Tekom noči je bil ranjen z bodalom v svojem stanovanju tajnik prejšnje Delavske zbornice. Z dežele prihajajo vesti o odstopu nekaterih socialističnih županov. Dipeome orientalske univerze v Washingtonu neveljavne v Italiji

RIM, 1. Naučno ministrstvo naznanja, da diplome orientalske univerze v Washingtonu niso veljavne v Italiji, ker po italijanskem zakonu se ne priznavajo študiji v tujemstvu in ker se je ugotovilo, da je gornja univerza pristen zavod, ki je dal diplome proti plačilu.

Jugoslavija

Podrobnosti sporazuma med Italijo in Jugoslavijo

LJUBLJANA, 2. "Slov. Narod" dodaja še nadaljnje podrobnosti k izjavam dr. Krstića o sporazumu med Jugoslavijo in Italijo:

"Za rešitev zadrskega vprašanja je naša delegacija dobila od vlade navodila, da do-

vož Zadru nevtralnico cono v širini 5 do 15 km za svobodni promet. Doseženi sporazum med obema vladama določa približno te-le meje nevtralni coni. Meje gredo severno do kanala Morlakov, na jugu do Vranjskega jezera, iz nevtralne cone sta izključeni mesti Biograd in Benkovac, nevtralna cona proti notranjosti pa gre ob mejah biogradskega in benkovskega okrajnega sodišča. Do teh mej imajo namreč nekateri zadrski meščanje svoja posestva in so se vpoštevali njih interesi na neoviranem prometu. Tudi na morju se je določila posebna nevtralna cona in obsega otoka Uljan tik pred Zadrom in za njim mali otok Iz. Ta nevtralna cona je široka okoli 12 km. Nevtralna cona proti Biogradu znaša 5 do 6 km, cona proti kanalu Morlakov pa do 20 km. Samo mesto Zader ostane pod italijansko suvereniteto. Vsi kraji v nevtralni coni pa ostanejo, kakor to določa rapalska pogodba, pod suvereniteto kraljevine SHS.

Sporazum dalje v posebnih pogodbah določilih naštevava vse one produkte, ki jih lahko prebivalci mesta Zadra dobivajo iz nevtralne cone na podlagi neoviranega prometa. Produkti so naštet dobesedno.

Vprašanje Bankina, to je vprašanje meje med Barošom in Reko v stari strugi Rečice ima rešiti mešana komisija tekem enega meseca. V slučaju nesporazuma ima komisija, oziroma imata oba pogodnika pravico predložiti to vprašanje v razsodbo in končno veljavno rešitev predsedniku Švicarske zvezne republike.

Pristanišče Baroš samo po sebi umevno na podlagi rapalske pogodbe pripade nam. Razmejitev pa izvede tudi gorenja komisija.

Ista komisija, ki izvrši razmejitev za bankino in Baroš, ima tudi nalogo, da vzpostavi na Reki red in mir in omogoči, da se v mestu povrne normalne razmere. Ta komisija ima tudi nalogo, da omogoči povratek konstituant in da ta prevzame vlado na Reki. Vzpostavitev reda in mira na Reki ima komisija izvršiti z obojestransko pomočjo."

Bolgarska

Bolgarski kmetje za zedinjenje vseh Jugoslovenov

SOFIJA, 1. Tekom ravnokar zaključene kongresa bolgarskih kmetov so nosili kmetje v veličastnem sprevodu državne zastave in deske z zanimivimi napisi, kakor: "Živela kmetijska diktatura! Plug, srp in kladivo hranijo svet! Ven z Vranoglavci! Car samo caruje, a ne upravlja!"

Posebno pozornost pa je vzbudil med vsemi opazovalci napis, velik in posebno očiten. Napis je manifestiral za zedinjenje vseh Jugoslovenov ter se glasil:

"Od Save in Drave do Črnege in Belega morja živeli narod — jugoslovenski!"

S tem napisom so hoteli bolgarski zemljoradniki javno manifestirati za jugoslovensko zedinjenje.

Na trgu pred narodnim sobranjem je tiščali množici bolgarskih kmetov govorništvo ministrski predsednik Stambolijski. Stambolijski je kmete pozdravil: "Orati in sejati! Vračam se iz Genove, kjer je bilo zbranih 33 držav, da se posvetujejo o obnovi in vzpostavitvi ekonomskega in finančnega življenja vseh narodov. Pred 25 leti smo bili še slaba organizacija. Danes pa je bolgarski kmet na svoji zemlji sam svoj gospodar."

Sofija je naš največji sovražnik — je nadaljeval Stambolijski. Sofija je gnezdo onih, ki hočejo nov državni prevrat in to tudi s pomočjo dvora. Bolgarski kmet hoče vlado, ki zastopa njegove interese. Bolgarski kmet mora državo sam upravljati, a car samo carovati. Dalje je ministrski predsednik Stambolijski omenil, da sloni vlada zemljoradnikov na svobodno izraženi volji bolgarskega naroda, ki je postal največ zastopnikov v narodno sobranje. Legislativa narodnega sobranja konča l. 1924 in trdno smo prepričani, da bo znal pri volitvah bolgarski kmet varovati svoje pravice in svobodo. Če pa želi bolgarski kmet, da se volitve popreje izvrše, lahko to željo izpolnimo.

Zunanjje politični položaj — je zaključil govornik — je odličan, ker Bolgarija želi s svojimi sosedi živeti v prijateljstvu. Kongres je viharno ploskal izvajanjem Stambolijskega.

Francija

Govor ministrskega predsednika Poincaréja o zadržanju Francije na genovski konferenci

PARIZ, 1. Ministrski predsednik Poincaré je imel v poslanski zbornici dolg govor, v katerem se je najprej bavil z vprašanjem francoske posadke v Gornji Sleziiji ter poudarjal delo mira, ki ga izvršuje ta posadka; z ozirom na genovsko konferenco je opisal napore Francije, da doseže pri zavezniških jamstvih, da ne bo Nemčija dvignila potežkoč glede odškodnine in izvrševanja pogodb, katero je sedaj v rokah Zveze narodov, ker Francija ne bi dopustila, da bi se kratile pravice Zveze narodov.

Poincaré je nato prečital navodila, ki jih je dobila francoska delegacija v Genovi ter je s tem pobijal napade, češ da je Francija skušala razbiti pogajanja v Genovi. Ta navodila so povdarjala naloge Zveze narodov, ki niso smele priti do razprave v Genovi. Spominjale so se točke glede katerih sta si bila London in Paris edina.

Priznanje sovjetske republike se je imelo izreči, čim bodo Rusi dali jamstva za izvršitev sprejetih obvez. Za slučaj nepredvidenih predlogov je imela delegacija nalog vprašati navodila iz Pariza. Plačanje odškodnine, ki gre Franciji, je nadaljeval govornik, je prvi predpogoj za vzpostavitev Evrope.

Francija ni česar storila, da bi razbila konferenco. Če se ni obnesla politična konferenca, je imela gospodarska in finančna konferenca uspeh. Nemčija in Rusija sta bili izključeni le iz prve komisije. Francija je pokazala tu svojo dobro voljo in lojalnost napram zaveznikom. Neuspeh genovske konference se ne sme pripisovati zadržanju francoske delegacije ampak trdovratnosti boljševikov z ozirom na rapalski ugovor. Glede haške konference Francija ni vezana. Francija je pripravljena za pošteno in vneto sodelovanje, toda od pravice, ki ji jih dajajo pogodbe, ne bo odstopila napram Nemčiji. Vojna se je vrsila v francoskih pokrajinah, katere je Nemčija sistematično uničevala, in zato ima Francija pravico do odškodnine. Delalo pa se bo na vsak način na to, da se prepreči osamljen nastop Francije.

Govor je žel burno odobravanje zbornice.

Po podalšanju nemškega moratorija. Priprave odškodninske komisije za kontrolo nemških financ.

PARIZ, 1. Odškodninska komisija je po dolgi razpravi odobrila nemški odgovor in sporočila Nemčiji, da dovoljuje podalšanje moratorija do 1. julija. "Journal" pravi, da bo odškodninska komisija sporočila v kratkem Nemčiji, kako namerava kontrolirati nemške finance. Že v začetku prihodnjega tedna se be nastal odbor za garancijo stalno v Berlinu. Pierpont Morgan je baje tudi dobil potrebne informacije o solidnosti nemško-francoskih odnosov, katere smatra za neobhodno potrebne za dovolitev posojila. Weisberg je baje tudi prinesel iz Berlina najboljše vtiske.

Nemčija

Italijansko-nemška trgovska pogodba ostane v veljavi do 28. februarja 1923.

BERLIN, 1. Wolfova agencija naznanja, da se je včeraj sklenil na italijanskem poslanstvu sporazum, po katerem ostane italijansko-nemško gospodarska pogodba v veljavi do 28. februarja 1923.

Poljska

Zopet obsešno stanje v Gornji Sleziiji.

PARIZ, 2. Listi javljajo iz Oppelna. Vsled nemških nasilstev nasproti poljskim železničarjem in delavcem v Gleiwitzu so se ti sklenili preseliti v Katowice. V poljski Sleziiji je prišlo vsled tega do represalij proti Nemcem. Medzavezniška komisija je proglasila obsešno stanje v nemških okrajih Zvezu in Gleiwitzu in v okrajih Katowice in Ribnik.

Avstrija

Novo vlado pred skupščino

DUNAJ, 1. Narodna skupščina. Danes se je nova vlada predstavila narodni skupščini. Kancler Seipel je v svojem govoru spominjal, da je v zadnjih časih cesarstva iskreno kot minister v Lamnashovi vladi sodeloval za ohranitev stare Avstrije, čeravno na federativni podlagi. Po polomu je smatral iskreno, da se mora opustiti stari ideal in sprejeti nastalo stanje. Poudarjal je nato potrebo ohranitve dobrih odnosov s sosednimi državami in podpiranja dela ter odstranitve prevelikih davčnih bremen. Narodna skupščina je nato odobrila s 101 glasom proti 58 zaupnico vladi.

Vsi listi hvalijo novega kanclerja, samo socialistični izjavljajo, da bodo pazili na to, da se ne kršijo demokratske pridobitve.

Usmrtilen treh duhovnikov.

PARIZ, 1. "Journal" javlja iz Moskve: Trije duhovniki, obsojeni na smrt od revolucionarnega sodišča v Sanji, ker so se upli zaplenitvi cerkvenega imetja, so bili usmrčeni.

Dnevne vesti

Naša kraljevna imena. Laški nacionalizem je nacionalizem posebne vrste. Mi juljski Slovani, ki smo preživeli skoraj vso dobo naše zgodovine v drugorodnih državah kot podrejeno ljudstvo, smo akusili na svojem hrbtu že nekoliko vrst in sort nacionalizmov, toda odkrito moramo priznati, da je kaj takega, kar pridiga in uganja laški nacionalizem, sploh mogoče na tem božjem svetu. Izrastki tega paganskega nacionalizma, kakor smo ga že večkrat imenovali, so tudi zares tipično italijanski: fašizem, naskočne čete, oboževanje nasilja itd. Moglo bi se misliti, da je to znak bogve kake notranje moči. Mi pa pravimo, da je ravno narobe. Znaki moči in samozvesti so mir, hladnokrvnost in ravnoteža. Čim bolj pa se kak narod napenja v svojem nacionalnem naporu, tembolj kaže, da se zaveda, da mu manjkajo te podlage. Ako opazujemo narode s tega stališča, vidimo, da imajo tem več notranjega mira in samozvesti, čim večji in množitevnejši so. Čim večji je narod, tem manjši je navadno njegov nacionalizem. Pri tem mislimo seveda na nacionalizem, kakršnega smo se naučili od naših sodržavljancev italijanske narodnosti od premirja sem, posebno ob času zasedbe, t. j. nacionalizem sovraštva do drugih narodov.

S tem smo že rekli, da stoji stvar pri naših domačih Italijanih ravno narobe. Njihov strupeni nacionalizem sovraštva napram Slovanom v Italiji in njihova popolna nesposobnost za vsak tudi najelementarnejši čut narodne pravičnosti dokazuje, da se res ne zavedajo, da pripadajo k velikemu narodu. Le na ta način si je mogoče razlagati razne izbruhe tega nacionalizma, med drugim tudi borbo lista "Nazione" proti našemu stališču glede rabi naših kraljevinih imen. Včeraj nas je ta naš laški tovariš opozoril v članku pod naslovom "Non v'è peggior ordo..." (Ni bolj gluhega človeka...), da naj ne pozabimo, da imamo oprar-

viti s kraljstvom, ki šteje 40 milijonov prebivalcev. Iz tega, kar smo rekli malo prej o nacionalizmu, je razvidno, da je tako pripadalo nepotrebnosti, da pripada velikemu štiridesetmilijonskemu narodu, bi gotovo ne kolotala javnega mnenja svojega naroda na tak malenkosten način.

Kar se tiče našega ljudstva, bodite prepričani, da se prav dobro zaveda, da ima opraviti s 40 milijoni neslovanov. Zato ne zahteva nič takega, kar bi pričalo o kakšni narodni megalomaniji. Ono zahteva le jamstva, da ga veliki italijanski narod ne bo zadušil, in upravičeno trdi, da je nacionalizem velikih, ki mu je namen uničenje malih, v času moderne civilizacije velika sramota, ki je ne more opravičiti nikakoli nacionalizem, nikakoli patriotičen ogenj. Ako mi zahtevamo, da se naš jezik spoštuje, da naj se na našem ozemlju priznava naša krajevna imena itd. ne zahtevamo nič, kar bi bilo na škodo ali nadlego štiridesetmilijonskemu narodu. Predvsem pa ne zahtevamo, da bi morali radi naših krajevnih imen vsi poštni uradniki Italije delati nove izpise iz slovenske ali hrvaščine. Pač pa zahtevamo odločno ter se bomo borili z vsemi sredstvi, ki nam bodo na razpolago, da se našemu jeziku in dosledno tudi našim domačim in starodavnim krajevnim imenom prizna v mejah Julijske Krajine popolna veljavnost deželnega jezika, oziroma deželnih krajevnih imen. Ker pa so nove pokrajine edine pokrajine v Italiji, ki so narodno mešane, opozorila lista "Nazione", da nismo več v nekdanji ograjeni avstrijski pokrajini, ne moremo vzeti resno, da bi ga popolnoma razumemo, ker nam je znan centralistični duh naše nasprotnevalke. V resnici pa je tudi to vprašanje čisto julijsko vprašanje. Kdor ga hoče rešiti, ga mora rešiti tu v Julijski Krajini, in čim se reši tu, je rešeno tudi za vso ostalo Italijo. "Nazione" naj le malo premisli, in bo morala priti do istega zaključka.

To je jedro vprašanja, vse drugo je kolonialni imperializem. Naše ljudstvo se bo proti njemu borilo in branilo s popolnim zaupanjem z zmagovito, ker ve da bo moralo priti enkrat odzdrav. Ijente tudi za sedanjim nacionalizem naših laških sodeželanov. Naše ljudstvo bo tudi znalo pokazati listu "Nazione" in enakim, da ne gre tu za kako nedotakljivo dedščino uredništva "Edinosti", temveč za dedščino, ki so nam jo zapustila pokolenja in ki je sveta vsakemu julijskemu Slovanu brez razlike!

Promocija. Na tukajšnjem kr. Zavodu za gospodarsko in trgovsko vede "Revoltella" je bil naš rojak Vladimir Perhavec promoviran za doktorja gospodarskih in trgovskih ved. Čestitamo!

Preselitev mestnega okrajnega urada. Mestni svet, da se s 3. junijem 1922 preseli mestni krajni urad Farneto za predmetista Kjadin, Rocol in Lonjer iz ulice D. Rossetti št. 37 v Kjadin št. 23 (ulica Bartoletti). Uradne ure ostanejo neizpremenjene: od 8—10 in od 14 do 16.

Višja trgovska šola v Trstu. Te dni se vršila na tem zavodu dva posebna važna tečaja o gospodarskih in finančnih vprašanjih. Vseučilišni profesor iz Bolonje Friderik Flora predava o proračunih v modernih državah, a profesor rimske višje trgovske šole Jurij Mortara ima tečaj o gospodarski statistiki. Kot zaključek tega tečaja bo imel prof. Mortara danes ob 12. uri v veliki dvorani zavoda posebno predavanje o "vprašanju goriva in hidroelektričnih sil". K predavanju so vabljene zastopniki mestnih gospodarskih ustanov.

Finančni odsek deželne svetovne komisije ima sejo v ponedeljek 5. t. m. ob 12. uri v sobi št. 26 pri gen. civ. komisariatu v Trstu. Dnevni red: Poročila. 2. Uvedba pristojbin na kazenske spise v Nove pokrajine.

Slovenski pravnik se opozarja na sestanek, ki se vrši danes, v soboto, zvečer tam kjer je bil zadnjič.

Koncert v Postojni. Jutri v nedeljo ob 8. uri zvečer bo v Postojni v Paternostovi dvorani velik koncert pevskega zbora učiteljske Zveze. Na programu so najlepše skladbe naših modernih skladateljev, predvsem A. Lajovicja. Razven močnega zbora nastopijo še: pianistinja, dve solopetki, kvartet na lok in recitator. Ob priliki prvega nastopa v Gorici so bili vsi listi polni hvale za vse sodelujoče. Postojna naj bo drugi korak navzgor — proti daljnim ciljem, ki si jih je zbor postavil.

Za pevce zveznega zbora je napovedana glavna vaja v nedeljo ob 9½ jutraj. Zato prideta v poštev samo dva vlaka: osebni, ki gre iz Trsta ob 5. uri in brzovlak (DD) ob 7. uri jutraj.

Pevcem učiteljskega zbora na znanje. Najpripravniji vlak za pevce tržaškega in sežanskega okraja odhaja iz Trsta v Postojno ob 5. uri jutraj z južnega kolodvora. Ob 7. uri odhaja brzovlak, ki se ne vstavi na manjših postajah. Kdor hoče čimprej odpotovati iz Postojne, se lahko odpelje proti Trstu ob 1. uri popoldne.

Gosp. Alojzij Slatnik je napročen, da se čim prej zgleda pri upravi našega lista. Skedenj. Jutri ob 5. uri popoldne se ponovi v gledališki dvorani v Skednju Novečan-ova drama "Veleja", ki je pretečeno nedeljo imela tako krassen uspeh.

Nepričakovano dobro je nastopila v ulogi Veleje g. Milja Santicova, dočim je mati Veleje g. Zorka Freveč stopila z bolnimi nogami. Na odru smo opazili dve novi moči in sicer g. Flego v ulogi Lente in O. Merlak v ulogi razuzdancu. Ta poslednji ima poseben talent do gledališča in smelo trdim, da postane eden najboljših igralcev. Izborno so zadostili tudi ostali med njimi v prvi vrsti režiser g. Dovgan v ulogi Martin Veleja in g. Zerjal, bogatin. Scenarija je bila okusna, s kakršno se ne more ponasati noben slovenski oder v Julijski Benetiji.

Jutri se na splošno željo občinstva drama ponovi ob 5. uri popoldne zato, da imajo možnost tudi iz sosednih krajev (tudi iz Brega) se udeležiti prireditve. Pričakuje se udeležbo tudi iz Trsta.

Društvene vesti

* "Šentjakobska Čitalnica" priredi kakor že objavljeno na binkoštno nedeljo, dne 4. junija v Dornbergu pod okriljem "Dornberške Čitalnice" opereto v treh djanjih "Čevljar baron", Sodeluje salonski orkester "Barone" in najboljši šentjakobski pevci. Nekateri solisti bodo peli tudi pri glavni masi s spremljevanjem orkestra. Začetek operete popoldne ob 3. uri. Odbor "Šentjakobske Čitalnice" upa, da bodo vaščani kakor tudi okoličani prihiteli vsi na to prireditev, da z veliko udeležbo dajo vsem novega poguma in veselja za nadaljno uspešno delovanje. Vozni red vlakov iz Trsta je sledeči: Trst-Prvačina: ob 6.10 uri jutraj osebni in 11.55 jutraj; iz Prvačine: ob 19.32 osebni in ob 22.29 brzovlak. Jutri torej vsi v Dornberg!

M. D. P. — Sv. Jakob. Danes odpadejo mandolinistične vaje radi odsotnosti učitelja. Prihodnje vaje v sredo. Istega dne se vrši ob 8. sestanek skupine, na katerega so vabljene vsi člani brez izjeme. Ker se bo vršila kontrola instrumentov, se naprošajo člani, da prinesejo iste z gotovostjo s seboj! Priporoča se točnost! Načelnik.

"Šentjakobska Čitalnica" pozivlja vse tiste, ki sodelujejo pri "Čevljaru Baronu", da se zberejo vsi brez izjeme v nedeljo jutraj točno ob 5. urn in pol na kolodvoru Rocol, da se vsi skupno odpeljemo v Dornberg. Opozorja se še enkrat, da nihče ne zamudi vlaka. Odbor.

Iz tržaškega življenja

Posnetki iz "tržaškega življenja". V mesecu maju je bilo aretiranih v našem mestu 26 oseb radi tatvine: 11 oseb radi sleparije; 1 oseba radi roparskega napada, 2 osebi radi umora; 2 osebi radi odpravljanja telesnega sadu; 2 osebi radi razpečevanja ponarejenih bankovcev; 4 osebe radi javnega nasilja, 1 oseba radi prodajanja kokaina; 16 oseb po nalogu oblasti; 181 oseb radi javne varnosti; 434 oseb je bilo izgnanih iz Trsta. Iz oziroma na javno moralo je bilo aretiranih 69 žensk, nadalje 35 spolno bolnih žensk in 53 jih je bilo izgnanih iz Trsta radi nenravnega življenja.

Tatovi v čevljarnici. Preteklo noč so vdrli neznani tatovi v čevljarnico Alojzija Stefana v ulici della Valle št. 2 in odnesli več parov rabljenih čevljev. Stefano trpi nad 250 L škode. Aretacija. Včeraj jutraj je bil aretiran pri Sv. Jakobu neki Alojzij Cesarotto, star 20 let. Mladenč je namreč grozil neki Geramini D'Angelo, da ji bo prerezal vrat, če mu bo kazala roge.

Odmevi velike sleparije v Zagrebu. Kakor smo svoječasno poročali, je bila neka banka v Zagrebu osleparjena za par stotisoč liri. Krivice te sleparije je bil neki Znidarsich z Opčin. Policija ga še sedaj zasleduje, toda brez uspeha. Včeraj jutraj je bil aretiran v svojem stanovanju na Opčinah št. 456, Ivan Znidarsich, star 19 let. (Sin goriomenjenega krivca). Mladenč je bil aretiran, ker pravi, da je bil glede sleparije v zvezi s svojim očetom.

Vlom v železno blagajno. — Nad 3000 lir škode. Vlomilci so se podali po krajšem odmoru zopet na delo.

Preteklo noč so vdrli v skladišče trdke Ivana Zanierja v ulici Domenico Rossetti št. 3, prevrtili veliko železno blagajno in vzeli nad 3000 lir. Vlomilno orodje so pustili na licu mesta.

Ponarejen denar. Pred par dnevi je prišel v neko vas pri Kopru elegantno oblečen mladenč. Kmetom je pravil, da je zastopnik neke tržaške trdke in da želi kupiti za trdke veliko kvintalov moka. Prišel je tudi v dotiko s kmetico Ano Starčeva. Z njo se je pogovoril, da bo kupil od nje pet vreč moka. Za sedaj bo pa vzel samo 20 kg moka: služila mu bo za vzorec. Kmetica je bila seveda zadovoljna s to kupitjo in je prodala mladenču zahtevanih 20 kg moka. Neznane je plačal moko s 500 lirskim bankovcem.

Drugi dan je šla Starčeva v neko trgovino in hotela izmenjati 500 lirski bankovec. Toda bankovca ji niso hoteli izmenjati: bil je ponarejen. Kmetica je naznanila zadevo orožnikom. Ti so dolgo zasledovali razpečevalca, a končno so ga vendarle prijeli. Mladenč, ki se imenuje Ivan Pettarso, stanuje v Izoli (ni zastopnik mikakršne tržaške trdke), je trdil sprva na vse močnejše načine, da je nedolžen. Ko so ga pa postavili pred oškodovanko, je priznal svoj čin. Sedaj sedi v zaporu Coroneo.

Ni hotel povedati, kdo ga je snal. Včeraj popoldne okoli 1. ure so pripeljali v mestno bolnišnico delavca Ivana Preica, staroga 32 let, stanujočega na Vrdele-Scoglietto št. 1466. Preic je bil ranjen z nožem v hrbet in v roko. Ni hotel na noben način povedati, kdo ga je ranil. Tudi ni hotel s prva povedati, kje je bil ranjen, toda pozneje je izjavil, da je bil ranjen na Garibaldijevem trgu. S tem pa seveda ni rečeno, da odgovarja ta izjava resnici.

Petarda. Pred sročnim okoli polnoči so našli nekateri orožniki pri Sv. Jakobu petardo. Da bi pa ne prišlo do morebitne nesreče, so vrgli nevarno stvar v stran. Petarda se je razpočila.

Vesti iz Goriškega

VELIKI REPEK. Pevsko in bralno društvo "Dom" priredi v nedeljo dne 4. t. m. javno veselico s sledečim sporedom: 1. I. Gustav: Milada, mešani zbor. 2. I. Laharnar: Goriška cvetica, mešani zbor. 3. V. Vodopivec: Naročilo, mešani zbor. 4. Tam na vrtni gredi, poje meš. zbor društva "Tabor" iz Vrbovej. 5. "Stari in mladi" ljudska igra v štirih dejanjih. Začetek veselice ob 3. uri popoldne. Svira bo godba s Proseka. K obilni udeležbi vabi odbor.

Komen. V nedeljo 4. t. m. nas razveseli Mladinsko društvo "Prosveta" s poslom svojega dramatičnega odseka. Prepričani smemo biti, da nas ti mladi kulturni delavci posetijo zgolj iz tega, da nam nudijo par uric prijetnega užitka. Drama "Volkovi" ki je žela povsodi, kjer so je "Prosveta" uprizorili, velik umetniški uspeh, bo gotovo našla tudi pri nas pravo razumevanje. Z veseligr "V Ljubljano" jo dajmo" pa nam bodo na dedni igralci dali obilo povoda, da se ob prijetnih domačih šalah pozabamo. — Cene so tudi zmerne, ker ne gre M. D. "Prosveta" za to, kak inkaso da bo imelo, ampak v prvi vrsti za to, da se ljudstvu nudi po nizki ceni gledališko predstavo! Komenci in okoličani: V nedeljo h predstavi Mlad. društva "Prosveta" iz Trsta-Sv. Jakob.

Vrtovin. Po vsej deželi vlada veliko zanimanje za narodno slavnost, katere se bo vršila na binkoštni ponedeljek dne 5. junija t. l. v Vrtovinu. Društvo je že poskrbelo za shrambo vozov, dvokoles, za izborno vinskih kapljico in za vse, kar je dobro za pod zob. Torej na veselo svidenje! Odbor.

Borzna poročila.

Tuja valuta na tržaškem trgu:		
avstrijsko-nemške krome	2.23	2.85
čehoslovaške krome	19.00	22.00
francoski franki	36.30	37.45
dinarji	27.25	27.75
leji	12.75	13.75
marke	7.15	7.93
dolarji	19.00	19.15
francoski franki	174.75	175.50
švicarski franki	364.00	368.00
angleški funti papirnati	85.40	85.80
angleški funti, zlati	96.25	98.25
napoleoni	77.00	77.50

Vida Perhavec

Joško Biber

banč. uradnik

poročena

Sežana

Ljubljana

Mali oglasi

GLASOVIR za L 550.— in 2 omari se ceno prodaja. Luigi Ricci 10, priliječe. 1105

PRODA SE pohištvo, eventualno se odda tudi stanovanje. Skedenj 1118. 1104

SOBICI se oddajata pri južni postaji poštenemu gospodu in poštenemu delavcu. Via Bocca-cio 3, vrata 14. 1106

NATAKAR, govori tri jezike, z dobrim spričevalom, išče službe. Vogrinc Franc, via Madonnina 13, II. 1107

POROČNA SOBA, hrastova, masivna, slayonsko, s tremi brušenimi zrcali, se prodaja za reklamno ceno L 1350.— druga bukova, masivna, popolno delo, L 1400.— druge jese-nove, mahagonijeve, javorjeve po brezkon-kurenčnih cenah. Türk, Via Rossini 20. 1108

V SKLADIŠČU via Geppa 17, se prodaja pohištvo popolnoma zajamčeno po zelo ugodnih cenah. Popolne poročne sobe z mizico in dvema stolicama za L 1100.— krasno poročne sobe od L 2000.— naprej, jedilne sobe s stolicami s pravim usnjem od L 3000 naprej, pohištvo za vrt, kuhinjo, predsobo, pisarno, tudi posamezni kosi, in naslanjači. Preprodajalec in hotelirjem se da popust. 1109

NOVE POSTELJE L 60, vzmeti 55, žimnice 40 volnene 95 in drugo pohištvo se prodaja po nizki ceni. Fonderia 3. 1071

SVINEC, mod, staro, težko železo kupuje Branich & Snidersich, Trst, via della Tesa 16 47

HERA, nova, na prometnem kraju, pripravna za vsako obrt, obstoječa iz devetih prostorov, vinske kleti in dvorišča, se prodaja v Bazovici. Pojasnila se dobivajo v društveni gostilni. 1094

POPOLNA soba L 600, druga 950, brestova s psilo L 1450 in druge bukove, se prodajajo po izredno nizkih cenah. Fonderia 3. 1071

PRIJATELJI! Zopet razpolagam s pravo vlpavsko vinsko kapljico; samo po L 4.40 liter. Via Udine 69, Koruz. 1097

POZORI! Krone, korale, zlato, platin in zobje po najvišjih cenah plačuje edini gro-sist Belleli Vita, via Madonnina 10, I. 16

ZA GOSTILNE in kavarne najbolje esence za rum, cognac, likerje, malinovec hua v zalogi lekarna v Il. Bistrici. 2

Lipovo cvetje

v vsakih množinah kupuje
trrdka Sever & Comp.

Trst, Via Machiavelli 13. 41

Samo na debelo za preprodajalce!

Trakovi, moške in ženske nogavice, robci, čistilo za čevlje Brill, Ecla, Lift, različni glavniki, špaga, dišeča mila, krtače, vzmetne zaponke, igle in sukanec, žensko perilo, gumbi, cigaretni papir, pismen papir i. t. d. po dnevnih cenah. 71
GIACOMO LEVI, Trst, Via S. Nicolò 19

S potrjim srcem naznanjata podpisana, tudi v imenu ostalih sorodnikov, vsem prijateljem in znancem, da je njun, nad vse ljubljeni sin

WILLY

danes popoldne, po kratki bolezni preminul.

Pogreb dragega angeljčka bo v soboto, 3. t. m., ob 15. uri iz vile Katarina, Largo del Boschetto.

TRST, 1. junija 1922.

Gustav, štastny, čehoslovaški konzul, Pavlina štastny, stariši.

Prosi se opustiti žalne obiske.

Velja kot direktno obvestilo.

Pogrebno podjetje Zimolo, Corso V. E. III. št. 41.

(383)

Županstvo trške občine Ilirska Bistrica

naznanja, da se bo vršil

dne 5. t. m., to je na binkoštni ponedeljek

velik živinski in kramarski semeni.

Srebrne krome in zlato pla-tujem po najvišjih cenah

ALOJZIJ POVH

Trst, Piazza Garibaldi št. 2

(prej Barriera)

Tržaška zadruga delavcev za majoliko in izdelovanje podov

reg. zadruga z o. z.

Trst, Via dell' Olmo št. 6.

PODRUŽNICI:

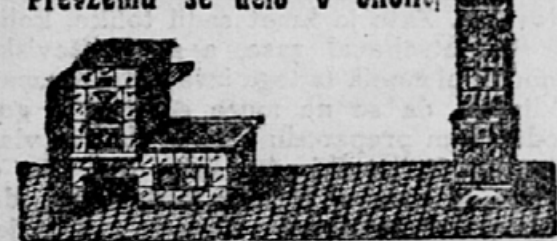
Gorica Monfalcone

Via Garibaldi št. 20 Via Friuli št. 614

Zaloga in delavnica majoličnih
peči in štedilnikov.

Izbera majoličnih plošč za stene
in keramičnih plošč za pode.

Prevzema se delo v okolici

Edina zaloga drobnarije na debelo

EUGENIO PINCHERLE

Gorica, Piazza della Vittoria 24. Telefon Interurb. št. 166

Najstarejša goriška trrdka v tej stroki.

Priporoča se trgovcem in kramarjem.

70

Razna usnja najboljših tovarn.

Velika izbira kopit.

Gumijevi podpetniki

„Pirelli“.

Čistilo za čevlje

„Brill“ in „Crea“

Vse po najnižjih cenah.

Za preprodajalce posebni popusti.

49 Via Udine (prej Belvedere) 49 Tel. 34-75 bis

ZALOGA VSAKOVRSNEGA
USNJA IN KOZ-TER-VSEH
CEVLJARSKIH POTREBSČIN.
IZDELOVANJE ZGORNJIH
DELOV IN VSAKOVRSNO
STEPANJE.

PODLISTEK

I. S. TURGENJEV:

RUDIN

(Iz ruščine prevedel Ivan Vouk.)

— In to je ustvarjalna sila sodobnega življenja, — je nadaljeval nespravljivi Pigasov: — globoko sočustvovanje s splošnimi vprašanji in tako dalje... Oh, kako mi presedajo te visokoletežne besede!

— No in glejte, ženske, ki jih vi tako napadate, se vsaj ne poslužujejo visokoletežnih besed.

Pigasov je skomizgnil z rameni.

— Se jih ne poslužujejo, ker ne znajo. Darja Mihajlovna je rahlo zardela.

— Vse govorjenje postaja drzno, Afrikan Semjončič! — je pripomnila s prisiljenim nasmehom.

Vse v sobi je utihnilo.

— Kje je to: Zolotonoša? — je vprašal Bašistova nenadoma eden izmed detkov.

— V Poltavski guberniji, dragice, — je vskočil Pigasov: — v sami Hohladiji. (Z veseljem je uporabil priliko obrniti pogovor na drug

predmet). — Evo, besedičili smo o literaturi, — je nadaljeval: — če bi imel denarja na razpolago, bi hotel takoj postati maloruski pesnik.

— Kaj si pa boste še izmislili? to bi bil imeniten pesnik! — je vzkliznila Darja Mihajlovna: — ali znate maloruski?

— Nikakor ne, toda to ni niti potrebno,

— Kako da ni potrebno?

— Tako je, da ni potrebno. Zadostuje, da vzamem v roke list papirja ter napišem zgoraj:

«Duma»; potem se pa tako-le začne: «Hoj, ti dolja!» moja, dolja! ali pa: «Sjede kaznačno kaznačno Nalivajko na kurganje!» in potem:

«Popit gorju, popid zelenju, graje, graje, voropaje, hop! hop!» ali kaj podobnega. In delo je gotovo. Natisni in izdaj. Malorus bo prebral, naslonil lice na roko in gotovo zajoče — ta mehka duša!

— Oprostite! — je vzkliznil Basistov.

— Kaj govorite? To, kar ste govorili, ni ničemer podobno. Jaz sem živel v Malorusiji, ljubim jo in poznam njen jezik... toda graje, «voropaje» — je pravi nezmesel.

— To jer znabiti res, toda maloruski muzik vkljub temu zaplače. Vi govorite o jeziku?

*) usoda, sreča.

*) gomila.

Nekoč sem vprašal maloruskega kmeta, naj mi prevede sledeči stavek, ki mi je slučajno prišel na um: «Gramatika je umetnost pravilno čitati in pisati.» Ali veste, kako mi je to prestavil: «hramatika je umetnost pravilno čitati in pisati...» Ali je to jezik po vašem mnenju? samostojni jezik. Predno bi jaz kaj takega priznal, pustim stlačiti v stopo in namlatiti svojega najboljšega prijatelja...

— Basistov je hotel oporekati.

— Pustite ga, — je rekla Darja Mihajlovna: — saj itak veste, da ne boste od njega nič drugega čuli razen paradoksov.

Pigasov se je zaničljivo nasmešnil. Vstopil je takoj ter naznanil prihod Aleksandra Pavlova in njenega brata.

Darja Mihajlovna je vstala ter šla nasproti gostoma.

— Dobrodošli, Alexandrine! — je rekla, ko je prišla do nje: — kako lepo je od vas, da ste prišli... Pozdravljeni, Sergej Pavlič!

Volincev je stisnil roko Darji Mihajlovni in stopil k Nataliji Aleksejevni.

— Kaj pa oni baron, vaš novi znanec, ali pride danes? — je vprašal Pigasov.

— Da pride.

— Pravijo, da je velik filozof: s Hegelom se kar igra.

(Dalje).

JUTRI vsi v Dornberg k opereti „ČEV LJAR BARON“